

INSTITUTE OF ANTHROPOLOGY

In 300 cuốn, tại Công ty Cổ phần Khoa học và Công nghệ Hoàng Quốc Việt, theo Giấy phép xuất bản số 139/GP-BVHTT, ngày 22-4-2013. Phát hành qua mạng lưới bưu điện Việt Nam trên toàn quốc: Mã ấn phẩm: C212; Hotline 1800.585855. Hoặc Tòa soạn Tạp chí Dân tộc học (Số ĐT: 02462730420). In xong và nộp lưu chiểu tháng 12-2022

Giá: 40.000đ

TẠP CHÍ DÂN TỘC HỌC - SỐ 6 (234) 2022 ANTHROPOLOGY REVIEW

ISSN 0866 - 7632

TẠP CHÍ DÂN TỘC HỌC

6 (234)

2022

VIỆN DÂN TỘC HỌC
VIỆN HÀN LÂM KHOA HỌC XÃ HỘI VIỆT NAM

DÂN TỘC HỌC

Tạp chí chuyên ngành Dân tộc học
Năm thứ XXXXVIII
Số 6 (234) - 2022

Ra hai tháng một kỳ

TÒA SOẠN VÀ TRỊ SỰ
Tầng 10, nhà A, số 1 Liễu Giai, Ba Đình Hà Nội
Điện thoại: 84-024-62730420
E-mail: tapchidantochoc@gmail.com
Website: viendantochoc.vass.gov.vn

VIỆN DÂN TỘC HỌC - VIỆN HÀN LÂM KHOA HỌC XÃ HỘI VIỆT NAM

		MỤC LỤC	Trang
Tổng biên tập PGS.TS. NGUYỄN VĂN MINH			
Phó Tổng biên tập TS. NGUYỄN THỊ THANH BÌNH			
* * *			
HỘI ĐỒNG BIÊN TẬP			
PGS.TS. Nguyễn Văn Minh (Chủ tịch)			
TS. Bùi Thị Bích Lan (Thư ký)			
TS. Nguyễn Thị Thanh Bình			
PGS.TS. Phạm Quang Hoan			
PGS.TS. Vương Xuân Tinh			
PGS.TS. Bùi Văn Đạo			
PGS.TS. Nguyễn Ngọc Thanh			
PGS.TS. Bùi Xuân Đỉnh			
TS. Trần Văn Hà			
TS. Lý Hành Sơn			
TS. Trần Minh Hằng			
TS. Nguyễn Công Thảo			
* * *			
TÒA SOẠN VÀ TRỊ SỰ			
TS. Hoàng Phương Mai (Thư ký)			
ThS. Phạm Thị Thu Hà			
ThS. Lục Mạnh Hùng			
Thiết kế bìa: ThS. Lục Mạnh Hùng			
Chuyên ngữ: ThS. Vương Ngọc Thi			
Tài khoản: Viện Dân tộc học STK: 001.1.00.1715230 Sở giao dịch Ngân hàng TMCP Ngoại thương Việt Nam Số 11 Láng Hạ, Ba Đình, Hà Nội			
Nguyễn Thị Thanh Bình	* Vai trò của ý thức quốc gia - dân tộc ở vùng biên giới Việt Nam - Trung Quốc hiện nay	3	
Hoàng Thị Lê Thảo			
Nguyễn Ngọc Thanh	* Chính sách giáo dục ở vùng dân tộc thiểu số Việt Nam từ quan điểm đến thực tiễn	16	
Vũ Đình Mười	* Về di cư lao động của người Tày, người Nùng ở vùng biên giới Việt Nam - Trung Quốc tại tỉnh Lạng Sơn trước và trong đại dịch COVID-19	28	
Phạm Thị Cẩm Vân	* Du lịch cộng đồng ở vùng Tây Bắc Việt Nam: Cơ hội và thách thức	39	
Đoàn Việt			
Phạm Hồng Long	* Phát triển du lịch làng nghề truyền thống: Cơ sở lý luận, thực tiễn và bài học kinh nghiệm	53	
Lê Thị Huyền Trang			
Tạ Hữu Dục	* Sản xuất lâm sản và bảo vệ môi trường ở huyện Mường Khương, tỉnh Lào Cai	63	
Trần Thị Hồng Yến	* Bàn thêm về thực trạng và nguyên nhân nghèo đói ở người Khmer tỉnh An Giang	75	
Lê Đức Hạnh	* Sùng đạo Islam và những tác động đến văn hóa - xã hội người Chăm ở tỉnh An Giang	91	
Lê Thị Mùi	* Quan hệ đồng tộc xuyên biên giới của người Brâu ở Việt Nam	102	
Đình Như Hoài			
Trần Minh Hằng	* Nghiên cứu về mối quan hệ nhóm tộc người - tôn giáo của cộng đồng cư dân ven biển và hải đảo ở Việt Nam	115	
Lục Mạnh Hùng	* Biến đổi hôn nhân của người Nùng ở vùng biên giới Việt Nam - Trung Quốc (Nghiên cứu ở thôn Cây Tắc, xã Lũng Nặm, huyện Hà Quảng, tỉnh Cao Bằng)	128	

Editor-in-chief

Assoc.Prof.Dr. NGUYEN VAN MINH

Deputy Editor-in-chief

Dr. NGUYEN THI THANH BINH

*
* *

EDITORIAL COMMITTEE

Assoc.Prof.Dr. Nguyen Van Minh
(Chairman)

Dr. Bui Thi Bich Lan (Sub-editor)

Dr. Nguyen Thi Thanh Binh

Assoc.Prof.Dr. Bui Van Dao

Assoc.Prof.Dr. Bui Xuan Dinh

Assoc.Prof.Dr. Pham Quang Hoan

Assoc.Prof.Dr. Vuong Xuan Tinh

Assoc.Prof.Dr. Nguyen Ngoc Thanh

Dr. Tran Van Ha

Dr. Ly Hanh Son

Dr. Tran Minh Hang

Dr. Nguyen Cong Thao

*
* *

EDITORIAL OFFICE AND ADMINISTRATION

Dr. Hoang Phuong Mai (Sub-editor)

MA. Pham Thi Thu Ha

MA. Luc Manh Hung

Cover designed: MA. Luc Manh Hung

Translation: M.A. Vuong Ngoc Thi

TABLE OF CONTENT

	Page
Nguyen Thi Thanh Binh	3
Hoang Thi Le Thao	3
Nguyen Ngoc Thanh	16
Vu Dinh Muoi	28
Pham Thi Cam Van	39
Doan Viet	39
Pham Hong Long	53
Le Thi Huyen Trang	53
Ta Huu Duc	63
Tran Thi Hong Yen	75
Le Duc Hanh	91
Le Thi Mui	102
Dinh Nhu Hoai	102
Tran Minh Hang	115
Luc Manh Hung	128

TÓM TẮT TIẾNG VIỆT SỐ 6/2022

1. Nguyễn Thị Thanh Bình, Hoàng Thị Lê Thảo: Vai trò của ý thức quốc gia - dân tộc ở vùng biên giới Việt Nam - Trung Quốc hiện nay

Tóm tắt: Ý thức quốc gia - dân tộc được xây dựng, củng cố, bồi đắp và nâng cao sự hiểu biết diễn ra trong nhận thức của người dân các tầng lớp và nhóm xã hội về chủ quyền và lợi ích quốc gia. Trên cơ sở phân tích kết quả nghiên cứu ý thức quốc gia - dân tộc của một số tộc người ở khu vực biên giới Việt Nam - Trung Quốc thuộc tỉnh Hà Giang năm 2021 và 2022, bài viết khái quát vai trò của ý thức quốc gia - dân tộc Việt Nam đối với các vấn đề: bảo vệ đường biên giới, quốc phòng, an ninh ở vùng biên, đại đoàn kết dân tộc, và vấn đề quan hệ láng giềng hữu nghị, thực hiện nghĩa vụ quốc tế chân chính. Trên cơ sở đó, bài viết làm rõ một số vấn đề đặt ra trong quá trình kiến tạo và nâng cao ý thức quốc gia - dân tộc Việt Nam của các tộc người tại khu vực biên giới trong bối cảnh hiện nay.

Từ khóa: Ý thức quốc gia, biên giới, Hà Giang, Hmông, Tày, Nùng, Lô Lô.

2. Nguyễn Ngọc Thanh: Chính sách giáo dục ở vùng dân tộc thiểu số Việt Nam từ quan điểm đến thực tiễn

Tóm tắt: Bài viết nêu lên một số quan điểm của Đảng và Nhà nước Việt Nam về giáo dục quốc dân và giáo dục dân tộc thể hiện qua các văn kiện của Đảng và Hiến pháp nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam; Đồng thời tập trung phân tích đánh giá các chính sách trọng tâm của giáo dục ở vùng dân tộc thiểu số. Kết quả cho thấy, nhờ có chủ trương, chính sách đúng đắn và phù hợp của Đảng và Nhà nước, đến nay vùng miền núi, dân tộc thiểu số đã có nhiều mô hình trường học ra đời, hệ thống giáo dục từ mầm non đến trung học phổ thông được củng cố và phát triển, bước đầu đáp ứng nhu cầu học tập của học sinh. Tuy nhiên, mặt bằng giáo dục, trình độ dân trí của các dân tộc thiểu số vẫn còn có khoảng cách đáng kể với vùng đồng bằng. Chất lượng nguồn nhân lực còn hạn chế, đội ngũ cán bộ dân tộc thiểu số thiếu về số lượng và một bộ phận yếu về trình độ chuyên môn.

Từ khóa: Chính sách giáo dục, dân tộc thiểu số, trường, lớp, học sinh.

3. Vũ Đình Mười: Về di cư lao động của người Tày, người Nùng ở vùng biên giới Việt Nam - Trung Quốc tại tỉnh Lạng Sơn trước và trong đại dịch COVID-19

Tóm tắt: Dưới tác động của chính sách Đổi mới (1986), kinh tế thị trường và phát triển biên mậu của Nhà nước ta, di cư lao động xuyên biên giới của các tộc người thiểu số đã có sự bùng phát mạnh mẽ ở các vùng biên. Trước đại dịch COVID-19, người Tày và người Nùng ở khu vực biên giới tỉnh Lạng Sơn là hai tộc người có hoạt động di cư lao động xuyên biên giới mạnh về cả quy mô và tần suất. Hoạt động này đã có tác động sâu sắc đến đời sống kinh tế - xã hội khu vực biên giới của tỉnh. Từ đầu năm 2020 đến nay, do

đại dịch COVID - 19, di cư lao động sang Trung Quốc của hai tộc người này hầu như đã dừng lại. Đại dịch đã có tác động rất lớn đến thực trạng và xu hướng di cư lao động của người dân. Đây là vấn đề mới, chưa được nghiên cứu chuyên sâu. Dưới góc độ Dân tộc học/Nhân học, trên cơ sở tư liệu điền dã thực địa, bài viết phân tích làm rõ một số động thái chính về di cư lao động của người Tày và người Nùng ở vùng biên giới tỉnh Lạng Sơn trước và trong đại dịch COVID - 19.

Từ khóa: Người Tày, người Nùng, di cư lao động, xuyên biên giới, biên giới Việt Nam - Trung Quốc, COVID-19.

4. Phạm Thị Cẩm Vân, Đoàn Việt: Du lịch cộng đồng ở vùng Tây Bắc Việt Nam: Cơ hội và thách thức

Tóm tắt: Khu vực Tây Bắc Việt Nam được biết đến là nơi có tài nguyên thiên nhiên độc đáo và tài nguyên nhân văn phong phú, giàu bản sắc văn hóa tộc người, phù hợp để phát triển du lịch cộng đồng. Huyện Mai Châu tỉnh Hòa Bình và huyện Mộc Châu tỉnh Sơn La là hai địa phương vốn có hoạt động du lịch cộng đồng phát triển sớm nhất trong khu vực. Trong những năm qua, ở cả hai huyện, hình thức du lịch homestay và trải nghiệm không gian văn hóa bản làng đều rất phát triển, nhờ đó người dân có thêm nguồn thu nhập và đời sống được cải thiện. Tuy nhiên, du lịch cộng đồng nơi đây vẫn gặp phải những thách thức cần có sự tháo gỡ, đó là sự kém đa dạng về loại hình, cơ sở hạ tầng còn nhiều khó khăn đặc biệt là giao thông, và du lịch mới chỉ phát triển mạnh ở cộng đồng người Thái. Trên cơ sở phân tích thực trạng du lịch cộng đồng ở hai địa bàn này, bài viết góp phần chỉ ra những điểm mạnh, cơ hội, điểm yếu và những thách thức đặt ra trong phát triển du lịch cộng đồng ở Mai Châu và Mộc Châu nói riêng cũng như khu vực Tây Bắc nói chung.

Từ khóa: Mộc Châu, Mai Châu, Tây Bắc, du lịch cộng đồng.

5. Phạm Hồng Long, Lê Thị Huyền Trang: Phát triển du lịch làng nghề truyền thống: Cơ sở lý luận, thực tiễn và bài học kinh nghiệm

Tóm tắt: Là quốc gia gắn với nền văn minh nông nghiệp lâu đời và gần 2.000 làng nghề truyền thống, Việt Nam đang sở hữu nguồn tài nguyên lớn phát triển du lịch làng nghề, du lịch nông thôn và du lịch cộng đồng. Hoạt động du lịch gắn với làng nghề truyền thống không chỉ có giá trị về kinh tế, giúp người dân có thêm thu nhập, mà còn có ý nghĩa về văn hóa, góp phần duy trì và phát triển nghề đang đứng trước nguy cơ mai một. Tuy nhiên, tại các làng nghề truyền thống ở Việt Nam, hoạt động du lịch hiện nay chưa thực sự kết hợp hài hòa với hoạt động sản xuất, cũng như chưa tận dụng được những cơ hội từ sự kết hợp này. Hệ quả, có không ít làng nghề sau khi hoạt động du lịch mới được mở ra đã phải đóng cửa vì nguồn thu không đủ duy trì hoạt động; mâu thuẫn về lợi ích trong cộng đồng vì không thống nhất được cơ chế chia sẻ lợi ích giữa các thành viên; hay không thu hút được du khách do sản phẩm của làng nghề không phù hợp để trở thành sản phẩm du lịch;... Bài viết này góp phần làm rõ một số khái niệm, các mô hình và hình thức kết hợp du lịch vào hoạt động

sản xuất, kinh doanh của làng nghề, đồng thời đưa ra các bài học kinh nghiệm trong phát triển du lịch làng nghề tại Việt Nam.

Từ khóa: Làng nghề truyền thống, du lịch làng nghề, kinh nghiệm phát triển du lịch làng nghề.

6. Tạ Hữu Đức: Sản xuất lâm sản và bảo vệ môi trường ở huyện Mường Khương, tỉnh Lào Cai

Tóm tắt: Sản xuất lâm sản là một trong những hoạt động sinh kế thiết yếu của người dân ở biên giới huyện Mường Khương, tỉnh Lào Cai. Hiện nay, sự dịch chuyển cơ cấu sản xuất lâm sản từ trồng rừng lấy gỗ thuần túy (thông sa mộc, mỡ, xoan...) sang cây lâm sản ngoài gỗ (hồi, trầu, quế, chè, sa nhân...) đã mang lại nguồn thu nhập đáng kể cho người dân, song lại tạo ra những tác động nhiều chiều tới môi trường và xã hội. Bài viết trên cơ sở nhận diện và phân tích thực trạng sản xuất lâm sản và những vấn đề đặt ra, trong đó có vấn đề bảo vệ môi trường tại huyện Mường Khương tỉnh Lào Cai, mong muốn đưa ra một số giải pháp giúp cân bằng giữa phát triển kinh tế và bảo vệ môi trường.

Từ khóa: Sản xuất lâm sản, bảo vệ môi trường, phát triển bền vững, sinh kế, tài nguyên rừng.

7. Trần Thị Hồng Yên: Bàn thêm về thực trạng và nguyên nhân nghèo đói ở người Khmer tỉnh An Giang

Tóm tắt: Đến nay, mặc dù Nhà nước và chính quyền địa phương đã có nhiều chủ trương, chính sách để nâng cao đời sống của người Khmer (Kơ-me) ở Tây Nam bộ, song tỷ lệ nghèo đói ở tộc người này vẫn cao. Đã có nhiều nghiên cứu lý giải về nguyên nhân của tình trạng đó, và phần lớn thường cho rằng do người Khmer trình độ dân trí còn thấp, không năng động và không có ý chí, nỗ lực vươn lên. Dựa trên kết quả nghiên cứu thực địa ở tỉnh An Giang, bài viết này chỉ ra rằng trong hoàn cảnh thiếu đất sản xuất, điều kiện canh tác nông nghiệp khó khăn, người Khmer khá năng động trong việc mở rộng các hoạt động mưu sinh, cùng với đó các dự án phát triển kinh tế cho đồng bào được chính quyền địa phương triển khai, tuy nhiên một số chính sách đầu tư của Nhà nước chưa thực sự phù hợp và hiệu quả chưa cao, trở thành một trong các nguyên nhân của việc tỷ lệ hộ người Khmer thoát nghèo còn thấp. Bởi vậy, bài viết này cho rằng để người Khmer nhanh thoát nghèo, các chương trình, dự án của Nhà nước đầu tư cho họ cần có hiệu quả hơn.

Từ khóa: Đói nghèo, người Khmer, An Giang.

8. Lê Đức Hạnh: Sống đạo Islam và những tác động đến văn hóa - xã hội người Chăm ở An Giang

Tóm tắt: Islam là một trong những tôn giáo lớn trên thế giới. Từ khi du nhập vào Việt Nam, tôn giáo này hiện diện chủ yếu trong cộng đồng người Chăm và đã có những biến đổi, giao thoa với tín ngưỡng, tôn giáo khác, hình thành nên cộng đồng Chăm Islam, Chăm Bàni, Chăm Bàlamôn. Người Chăm ở An Giang theo Islam, có quan hệ đồng đạo

với các cộng đồng Islam ở Đông Nam Á, khu vực Trung Đông - Bắc Phi. Sinh hoạt tôn giáo của người Chăm ở An Giang cho thấy, giáo luật của Islam đã có những ảnh hưởng, tác động đến nhiều lĩnh vực đời sống kinh tế, văn hóa, xã hội của cộng đồng này. Bài viết đề cập đến lược sử du nhập, sự hình thành cộng đồng người Chăm Islam ở An Giang và những tác động từ giáo luật Islam đến một số khía cạnh của đời sống văn hóa - xã hội tộc người Chăm nơi đây.

Từ khóa: Người Chăm, An Giang, Islam, sống đạo.

9. Lê Thị Mùi, Đinh Như Hoài: Quan hệ đồng tộc xuyên biên giới của người Brâu ở Việt Nam

Tóm tắt: Brâu là tộc người thiểu số thuộc nhóm ngôn ngữ Môn - Khơ me, có dân số ít ở Việt Nam, hiện cư trú chủ yếu tại làng Đắc Mế, xã Bờ Y, huyện Ngọc Hồi, tỉnh Kon Tum. Người Brâu có nguồn gốc di cư chủ yếu từ Lào và có mối quan hệ với đồng tộc ở cả Lào và Campuchia. Trên cơ sở phân tích bối cảnh nghiên cứu, bài viết làm rõ các vấn đề quan hệ xuyên biên giới của người Brâu đang sinh sống tại thôn Đắc Mế với đồng tộc của họ ở hai nước Lào và Campuchia trên các lĩnh vực: quan hệ kinh tế và quan hệ hôn nhân.

Từ khóa: Quan hệ dân tộc, xuyên biên giới, người Brâu, Đắc Mế.

10. Trần Minh Hằng: Nghiên cứu về mối quan hệ nhóm tộc người - tôn giáo của cộng đồng cư dân ven biển và hải đảo ở Việt Nam

Tóm tắt: Các nghiên cứu nhân học ở Việt Nam đã chỉ ra rằng, cộng đồng cư dân ven biển và hải đảo ở Việt Nam khá đa dạng và phức tạp do nguồn gốc, lịch sử hình thành và thành phần dân cư. Một trong những vấn đề về dân tộc đáng chú ý ở nước ta hiện nay là sự gắn kết giữa các vấn đề dân tộc và tôn giáo. Tổng quan các nghiên cứu về tôn giáo, tín ngưỡng của cư dân ven biển và hải đảo ở Việt Nam cho thấy, có nhiều công trình nghiên cứu về văn hóa dân gian, tín ngưỡng và các lễ nghi liên quan đến biển, song số lượng những nghiên cứu về tôn giáo của cư dân ven biển còn hạn chế. Đáng lưu ý là, có một khoảng trống trong nghiên cứu về mối quan hệ dân tộc - tôn giáo ở hầu hết các nghiên cứu, nhất là quan hệ dân tộc - tôn giáo của các tộc người có các nhóm tôn giáo khác nhau. Bài viết này làm rõ một số khái niệm và bước đầu phân tích mối liên hệ của nhóm tộc người - tôn giáo trong cộng đồng cư dân ven biển và hải đảo Việt Nam qua tổng quan các tài liệu nghiên cứu trong và ngoài nước.

Từ khóa: Quan hệ nhóm tộc người - tôn giáo, cộng đồng cư dân ven biển và hải đảo.

11. Lục Mạnh Hùng: Biến đổi hôn nhân của người Nùng ở vùng biên giới Việt Nam - Trung Quốc (Nghiên cứu ở thôn Cáy Tắc, xã Lũng Nặm, huyện Hà Quảng, tỉnh Cao Bằng)

Tóm tắt: Hôn nhân là một trong những thành tố thể hiện rõ nét bản sắc văn hóa tộc người và chiếm một vị trí quan trọng trong đời sống xã hội của người Nùng. Trong bối

cảnh đổi mới, hội nhập và toàn cầu hóa hiện nay, hôn nhân của người Nùng vùng biên giới tỉnh Cao Bằng đang có nhiều biến đổi một cách sâu sắc. Nội dung bài viết trên cơ sở chỉ ra những đặc điểm hôn nhân truyền thống của người Nùng và phân tích hiện trạng hôn nhân hỗn hợp dân tộc, hôn nhân xuyên biên giới, qua đó cho thấy yếu tố dẫn đến những chuyển biến trong hôn nhân về: quan niệm lựa chọn bạn đời, quyền quyết định hôn nhân, các phong tục lễ nghi trong cưới hỏi, cư trú sau hôn nhân.

Từ khóa: *Biến đổi hôn nhân, người Nùng, biên giới Việt Nam - Trung Quốc.*

ABSTRACT No.6/2022

1. Nguyen Thi Thanh Binh, Hoang Thi Le Thao: *The Role of Consciousness of Nation - State in the Vietnam-China border areas today*

Abstract: Consciousness of nation - state is built, consolidated, fostered, and enhanced in the awareness of all classes and social groups about the sovereignty and interests of the nation. Based on analysing the results of research on the consciousness of nation - state of some ethnic groups in the Vietnam - China border area in Ha Giang province in 2021 and 2022, the article generalises the roles of consciousness of nation - state in the following issues: border protection, national defence, border security, national unity, friendly neighbourliness, and the performance of international obligations. On that basis, the article highlights some problems posed in the process of creating and raising Vietnamese ethnic groups' national consciousness in the border areas in the current context.

Keywords: Consciousness of nation - state, border, Ha Giang, Hmong, Tay, Nung, Lo Lo.

2. Nguyen Ngoc Thanh: *Education Policy in Vietnam's Ethnic Minority Areas: From Perspective to Practice*

Abstract: The article outlines some views of the Party and State of Vietnam on national and ethnic education expressed in the Party's documents and the Constitution of the Socialist Republic of Vietnam. At the same time, it focuses on analysing and evaluating key policies of education in ethnic minority areas. The results show that thanks to the guidelines and policies of the Party and State, many school models in mountainous and ethnic minority areas have been established, and the education system from preschool to upper secondary school has been consolidated and developed, initially meeting students' needs of education. However, the education and intellectual levels in ethnic minority areas still have a significant gap with other regions. The quality of human resources is still limited, ethnic minority cadres are lacking in quantity, and a part is weak in terms of professional qualifications.

Keywords: Education policy, ethnic minorities, school, class, students.

3. Vu Dinh Muoi: *Labour Migration of Tay and Nung People in the Vietnam - China Border Area in Lang Son Province Before and During the COVID-19 Pandemic*

Abstract: Under the influence of Vietnam's Doi Moi (1986) policies, the market economy, and border trading development, ethnic minorities' cross-border labour migration has flourished. Before the COVID-19 pandemic, the Tay, and the Nung in the border area of Lang Son province were two ethnic groups with strong cross-border labour migration in both scale and frequency. This activity has had a profound impact on the socioeconomic

life of the province's border area. Since the beginning of 2020, due to the pandemic, these two ethnic groups' labour migration to China had almost stopped. The pandemic has had a great impact on people's situation and the trend of labour migration. This is a new issue that has not been studied in-depth. From the perspective of ethnology and anthropology and based on field data, the article analyses and clarifies some key movements in Tay and Nung people's labour migration in the border area of Lang Son province before and during the pandemic.

Keywords: Tay, Nung, labour migration, cross-border, Vietnam - China border, COVID-19.

4. Pham Thi Cam Van, Doan Viet: *Community-based Tourism in the Northwest of Vietnam: Opportunities and Challenges.*

Abstract: *The northwest of Vietnam is known for its unique natural and abundant humanistic tourism resources, which is rich in ethnic-cultural identity and thus is suitable for community-based tourism development. Mai Chau district in Hoa Binh province and Moc Chau district in Son La province are the two localities with the earliest development of community-based tourism activities in the region. In recent years, homestay tourism and experiencing a village's cultural space have been well-developed models in both districts, thanks to which people have more sources of income and improved living standards. However, community-based tourism faces challenges, such as the lack of diversity in types of tourism, undeveloped infrastructure, especially traffic, and the arbitrary thriving of tourism, just within the Thai community. Based on analysing the current situation of community-based tourism in these two areas, the article contributes to pointing out the strengths, opportunities, weaknesses, and challenges posed in the development of community-based tourism in Mai Chau and Moc Chau in particular as well as the Northwest region in general.*

Keywords: *Moc Chau, Mai Chau, northwest, community-based tourism.*

5. Pham Hong Long, Le Thi Huyen Trang: *Developing Tourism in Traditional Craft Villages: Theoretical Basis, Practice, and Lessons Learned*

Abstract: As a country associated with a long-standing agricultural civilization and nearly 2,000 traditional craft villages, Vietnam possesses great resources for developing craft village tourism, rural tourism, and community tourism. Tourism activities associated with traditional craft villages not only have economic value and help people have more income, but also have cultural significance, contributing to maintaining and developing professions that are in danger of extinction. However, in traditional craft villages in Vietnam, tourism activities have not been harmoniously combined with production activities, nor have taken advantage of opportunities from this combination. As a result, many craft villages, after the opening of tourism activities, had to close down. The reasons were the shortage of

revenue for maintaining the operation, conflicts of interest in the community due to the failure to agree on a benefit-sharing mechanism among members; or failure to attract tourists as the products of the craft village were not suitable for tourism. This article contributes to clarifying some concepts, models, and forms of combining tourism in the production and business activities of craft villages and, at the same time, offers lessons learned in developing craft village tourism in Vietnam.

Keywords: Traditional craft villages, craft village tourism, experience in craft village tourism development.

6. Ta Huu Duc: *Forest Products Production and Environmental Protection in Muong Khuong District, Lao Cai Province*

Abstract: Forest production is one of the essential livelihood activities of people in the border area of Muong Khuong district, Lao Cai province. At present, the shift in the structure of forest production from afforestation for pure timber (such as pine, linden, manglietia conifera dandy, and bead tree) to non-timber forest products (such as anise, chine wood oil tree, cinnamon, tea, and amomum) has brought about a significant source of income for the people but has also created multi-dimensional impacts on the environment and society. The article is based on the identification and analysis of the current situation of forest production, also including issues of environmental protection in Muong Khuong district, Lao Cai province. On this basis, it offers some solutions for balancing economic development and environmental protection.

Keywords: Forest products production, environmental protection, sustainable development, livelihoods, forest resources.

7. Tran Thi Hong Yen: *Further Discussion on the Situation and Causes of Poverty among Khmer People in An Giang Province*

Abstract: Although the State and local authorities have had many guidelines and policies to improve the living standards of the Khmer in the Southwest region, the poverty rate in this ethnic group is still high. There have been many studies clarifying the causes, and most gave the explanation that the Khmer people have a low intellectual level, are not active, and do not have the will and effort to rise. Based on the results of fieldwork in An Giang province, this article shows that despite the lack of productive land and difficult agricultural cultivation conditions, the Khmer are active in expanding their livelihood activities. Along with that, economic development projects have been implemented by local authorities, but a number of the State's investment policies are not appropriate and effective, becoming one of the main causes of the low rate of Khmer households escaping poverty. Therefore, this article argues that for the Khmer people to quickly escape poverty, the State's programs and projects need to be more effective.

Keywords: Poverty, Khmer people, An Giang.

8. Le Duc Hanh: *Practising Islam and Its Impacts on Cham Culture and Society in An Giang Province*

Abstract: Islam is one of the major religions in the world. Since its introduction into Vietnam, this religion has been adopted mainly in the Cham community and has changed and interfered with other beliefs and religions, forming the community of Cham Islam, Cham Bani, and Cham Brahmans. The Cham people in An Giang follow Islam and have relations with Muslim communities in Southeast Asia, the Middle East, and North Africa. The religious activities of the Cham people in An Giang show that the canon law of Islam has had an impact on many areas of the economic, cultural, and social life of this community. The article mentions the history of the introduction of Islam, the formation of the Cham Muslim community in An Giang, and the impacts of Islamic law on some aspects of the Cham people's cultural and social life.

Keywords: Cham people, An Giang, Islam, religious life.

9. Le Thi Mui, Dinh Nhu Hoai: *Cross-border Ethnic Relations of Brau People in Vietnam*

Abstract: The Brau are an ethnic minority with a small population belonging to the Mon-Khmer language group in Vietnam, currently residing mainly in Dak Me village, Bo Y commune, Ngoc Hoi district, Kon Tum province. The Brau originally migrated mainly from Laos and have ethnic ties to both Laos and Cambodia. Based on analysing the research context, the article clarifies the issues of cross-border relations of the Brau in Dak Me village with their counterparts in Laos and Cambodia under economic and marital relation aspects.

Keywords: Ethnic relations, cross-border, Brau people, Dak Me.

10. Tran Minh Hang: *Research on Relationships Between Ethnic-religious Groups of Coastal and Island Communities in Vietnam*

Abstract: Anthropological studies in Vietnam have shown that coastal and island communities in Vietnam are diverse and complex due to their origin, history, and population composition. One of the remarkable ethnic issues in our country today is the connection between ethnic and religious issues. An overview of studies on the religions and beliefs of coastal and island residents in Vietnam shows that there are many researches work on folklore, beliefs, and rituals related to the sea; however, the number of studies on the religions of coastal residents is limited. Notably, there is a gap in research on ethnic-religious relationships in most studies, especially ethnic-religious relations of ethnic groups with different religious subgroups. This article clarifies some concepts and initially

analyses the relationships of ethnic-religious groups in the coastal and island communities of Vietnam through an overview of domestic and foreign research documents.

Keywords: Ethnic-religious group relations, coastal and island communities.

11. Luc Manh Hung: *Changes in the Nung's Marriage in the Vietnam - China border area (Case study in Cay Tac Village, Lung Nam Commune, Ha Quang District, Cao Bang Province)*

Abstract: Marriage is one of the elements that clearly show ethnic identity and occupy an important position in the Nung's social life. In the current context of renovation, integration, and globalisation, Nung people's marriage in the border area of Cao Bang province is undergoing profound changes. The article points out the Nung's traditional marriage characteristics and analyses the current status of ethnic-mixed marriages and cross-border marriages. Thereby, it shows the factors that lead to changes in marriage, including choosing a life partner, the rights to marriage decision, the customs and ceremonies in the wedding, and residence after marriage.

Keywords: Marriage transformation, Nung people, Vietnam - China border.